

d'octubre del 2022), n'hi haurà disponibles els resums en xarxa, com també de les contribucions de Jordi Amat, Maria Callís, Jaume Coll Mariné, Enric Sullà, Marina Porras, Mila Segarra i Raül Garrigasait al cicle «Gabriel Ferrater: llegir, escriure, pensar, transmetre», organitzat per l'Ajuntament de Sant Cugat dins el programa «Enraonar».

En el terreny de les publicacions, han tingut molt de ressò la reedició del primer llibre de Ferrater (*Da nuces pueris*) i dues antologies: la de Marina Porras, *Donar nous als nens*, que aplega diverses mostres de la crítica ferrateriana, sobretot en el camp literari, i la de l'equip d'Obrador Edèndum, que presenta (traduïts al català quan la llengua original era el castellà) uns quants textos de Ferrater sobre *L'art de la pintura*. Pel que fa a novetats bibliogràfiques, però, la més remarcable és sens dubte *Vèncer la por*, de Jordi Amat. Per fi disposem d'una biografia completa, documentada i desmitificada de Ferrater.

Al marge de la biografia de Jordi Amat, les aportacions de més pes al coneixement de l'obra de Ferrater que s'han fet en ocasió de l'Any es concentren, d'una banda, en dos monogràfics, el de la *Revista del Centre de Lectura* de Reus (<<https://www.centrelectura.cat/revistadigital/numero/vol-2022-9a-epoca-2n-quadrimestre>>) i el de *Veus baixes* (<<https://www.veusbaixes.cat/6.html>>) i, d'altra banda, en el conjunt de comentaris aplegats en el projecte «Apadrina un poema» de l'Associació Gabriel Ferrater (<<https://www.gabrielferrater.cat/apadrina-un-poema-ferrater/>>).

Jordi CORNUDELLA

Més enllà de la polèmica. Guillem Viladot i els cent anys del seu naixement. — A l'hivern del 2020, des de la Fundació Guillem Viladot – Lo Pardal ja es va començar a treballar en la programació del que havia de ser la commemoració del centenari del naixement del creador que dona nom a aquesta entitat. Durant més d'un any i mig es van anar formalitzant les complicitats entre diferents institucions culturals del país per procurar que el 2022 fos un any on la figura del poeta i creador d'Agramunt s'abordés des de tots els punts de vista possibles. Creador heterogeni, tastolletes i inquiet, va fer de la seva vida professional un aiguabarreig de gèneres, disciplines i tècniques creant no només la poesia, sinó també l'experimentació més radical amb el llenguatge, el collage, el *ready made*, l'assaig, la novel·la, el periodisme i la professió de farmacèutic. Aquest caràcter tan plural de Viladot feia impossible aproximar-s'hi des d'un llenguatge concret. Possiblement aquesta condició de creador poc ortodox, sumada al seu evident desplaçament geogràfic, allunyat de la capital del país i de les quotes imposades des de l'administració, van generar una sonada polèmica a finals del 2021 quan el Govern de la Generalitat de Catalunya no va acceptar nomenar l'Any Viladot com una de les efemèrides oficials per al 2022. Davant d'aquest acte de condemna del personatge a una categoria inferior als commemorats de primera línia per part del departament de cultura (Gabriel Ferrater, Joan Fuster, Francesc Català Roca, Cançoner popular i Ateneu Barcelonès), una plataforma de gent propera al poeta agramuntí va llançar un manifest de denúncia de la situació i una recollida de signatures per demanar que s'esmenés aquest error. Després d'aconseguir 1.884 signatures en molt pocs dies, una reunió d'urgència al Palau March va aconseguir que la Institució de les Lletres Catalanes destinés una línia pressupostària a la celebració dels cent anys del naixement de Viladot, es designés un comissari per a l'efemèride i es considerés com una "altra" commemoració de l'any 2022.

Sembla que la polèmica va ser la millor manera d'encetar l'Any Viladot. Ell, personatge punyent i inconformista, era propens a la provocació, a generar tensió intel·lectual, a fer-se notar. I, *carai* com es va fer notar, quan el gener de l'any passat tots els mitjans de comunicació anaven plens de les turbulències amb què l'agramuntí encetava l'any dels seus cent aniversaris! Malgrat el soroll, però, l'any Viladot estava molt travat i les activitats s'haguessin anat succeint les unes rere les altres

per l'estima i la consideració que totes les persones i entitats implicades tenien cap a l'obra del personatge. Certament, però, la polèmica va propiciar que tots els compromisos que ja havíem lligat mesos abans s'enfortissin i les entitats, museus, editorials, i persones implicades s'abanderessin d'haver apostat per Viladot des d'un primer moment. Ara ja només quedava que el 2022 anés seguint el seu curs i tots els projectes emparaulats i treballats es materialitzessin. El centenari es va idear amb un centre evident, Agramunt. Des de la trinxera del poeta s'havia d'irradiar la seva obra cap a l'exterior i no pas al contrari. Sense Agramunt, Viladot no es pot concebre i reivindicar allò local ens permetia utilitzar el poble de trampolí per portar el creador arreu. La programació expositiva de la Fundació Viladot es va veure sobrepassada per totes les iniciatives que van generar-se al mateix municipi amb les complicitats de col·lectius de dones i infants, entitats de cultura popular, musicals, de lleure, agrícoles i un llarg etcètera de persones a títol individual i de institucions com el propi Ajuntament d'Agramunt, la fundació veïna dedicada a Josep Guinovart o la mateixa biblioteca del poble que porta per nom el del protagonista d'aquest escrit. I, paral·lelament a la festa agramuntina, constants, els homenatges arreu: exposicions a Barcelona (Fundació Vila Casas), a París (Centre d'Estudis Catalans), Lleida (Institut d'Estudis Ilerdencs, Arxiu històric de la ciutat de Lleida, Seu Vella), Tàrraga (Festival Embarrat de creació contemporània, Sala Marçà, Museu Comarcal de l'Urgell), Cervera (Museu Comarcal de la Segarra) o l'Espuga de Francolí (Museu de la Vida Rural), entre d'altres. I, per reivindicar la faceta de Viladot com a escriptor, la complicitat de les editorials que van fer realitat, entre d'altres, els següents llibres: *Somni d'un apotecari d'estiu* (Comanegra); *Memòria de Riella, Cantates Fugues i colls de la Baralla; Espistolari Viladot-Vallverdú*, a cura de Joan Ramon Veny; i la trilogia del *Poema de l'Home* (Pagès editors); *Guillem Viladot o el desfici pel jo*, de Teresa Ibars (Fonoll); *Som a Riella*, a cura de Joan Puig (Ajuntament d'Agramunt); *Ruth*, traduït a l'anglès per Louise Johnson (Fum d'estampa Press); *Portes velles. Metàfores del dibuix i la paraula* (Centre de recerques de les Terres de ponent)... Totes aquestes reivindicacions viladotianes, i totes les que ens queden per explicar, també van generar el reconeixement acadèmic i institucional, de manera que es va derivar de l'efemèride un simposi internacional organitzat per la Càtedra Màrius Torres a la Universitat de Lleida i la conseqüent signatura d'un conveni de col·laboració entre la UDL i la Fundació Viladot. Conveni al qual també s'hi han d'afegir, com a fer testimoni de la vàlua artística del creador agramuntí, els signats amb el Museu d'Art Jaume Morera de Lleida i amb el Museu Nacional d'Art de Catalunya. Més enllà de cronologies màgiques com la que va fer que l'any 2022 el nostre creador de Riella celebrés els 100 anys, ara cal seguir reivindicant l'evident: Guillem Viladot és una figura clau de l'art, la cultura i la literatura del país.

Pau MINGUET

Fundació Guillem Viladot – Lo Pardal

Aula Carles Riba, 25 anys de continuïtat (1998-2023). — Des de la seva creació a principis dels anys setanta pels departaments de Filologia Catalana i Filologia Grega de la Universitat de Barcelona, i sobretot des de l'inici de la seva segona època el 1998, l'Aula Carles Riba (ACR) té un llarg historial d'investigació sobre la pervivència dels clàssics grecollatins en la literatura catalana, principalment d'època moderna i també contemporània.

El 2023 ha complert 25 anys de la seva represa o segona època, durant els quals ha treballat com a grup de recerca de la UB (1999-2004), com a Grup de Recerca Consolidat de la Generalitat de Catalunya (2005-2008, 2014-2016, 2017-2020), i en projectes diversos impulsats pels seus membres. Actualment, està reconeguda, mitjançant conveni, per l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat de Barcelona com a Observatori de Recerca. Totes les seves activitats i publicacions es troben a la pàgina web de l'Aula: <www.ub.edu/acr>.